

índex

Pròleg	11	què té una expressió dura i trista, perquè el vestit i el pentinat que porta dibuixen una dona madura, definitivament preparada per a la vida.	67	rer d'Escudellers. Em sap greu escriure aquest capítol, aquesta és la veritat, perquè sembla una venjança, i no ho és.	185
I. — On es parla del misteri del meu naixement i de les poques garanties de moralitat de la meva mare. I de com la meva mare va desaparèixer per sempre més de la meva vida.	17	VI. — Hi serà contat com aconseguia introduir-me a una nova classe. Com m'adaptaria, amb un mimetisme perfecte de llenguatge i gest. Rebo de nou l'aigua del baptisme i començo a comprendre la qualitat que encomana el diner. Canvio de nom i construeixo la meva pròpia història d'acord amb el nou paper que m'és confiat. Sé fins a quin punt és un plaer sentir-se justa entre els justos. La meva veu recobra la seva antiga màgia i aprenc a parlar, vull dir que descobreixo en mi el do de l'oratória. I per primera vegada sé que l'amor pot ser humiliant i dolorós com una malaltia.	95	XI. — Els anys passen sense deixar rastre. No cal dubtar de res, no cal témer res, el temps esdevé immòbil. La meva filla creix i esdevé cada dia més bonica. En tenen cura: una nurse alemanya, una institutriu castellana, una cambrera andalusa i la pobra Joana que amb prou feines s'hi pot acostar. Jo la veig poc, perquè estic molt ocupada. Li diem Rossy perquè tota la família considera que Rosa és un nom molt lleig.	201
II. — De com aprenc a pujar i baixar escales i a conèixer la gent per la cara que em posen. Aprenc també que dono bo de mirar, però no sé encara com utilitzar-ho. Rebo cops i carícies, però no sé encara destriar ben bé les intencions que les menen. Començo a estimar les pedres del carrer i el soroll.	25	VII. — La tuberculosi, la mentida, l'excés de roba i la por dominen el món on visc. La guerra gran, la guerra bonica desvetllada rivalitats, baralles de saló, desafiaments de cap a cap de taula. Maria es mor durant tot l'any, lentament, i jo em sento morir amb ella.	135	XII. — On contaré com l'atzar va fer que em quedés sola a Barcelona. I l'atzar va posar al meu davant l'home més bo que he conegut sobre la terra. El més bo, el més noble, el més valent. El més temerari també, per això la seva vida va ser tan breu. L'atzar també me'l robava i em deixava presa d'una soledat esfereïdora. Donaria tots els anys de la meva vida pels dos anys escassos que vaig viure amb ell.	217
III. — De com empenco, amb peu lleuger, l'aspere camí de la mortificació. M'acostumo a nous plaers delicats i difícils, i aprenc a través del fred i de la fam a modelar una cosa que en diuen ànima. Descobreixo que tinc un gran poder, però que no sé encara com utilitzar-lo.	35	VIII. — Em poso a servir. La vida íntima de la família Sala ocupa totes les hores del meu dia i algunes de la nit. Surto el dijous a ballar i a "La Mariposa", mentre l'orquestra toca un fox-trot, l'Eugènia em dona consells profitosos. Ella em fa comprendre que els diners s'han de guanyar de pressa. Em presenta l'amic del seu amic i fem fira. No passa gaire temps que en Xesc de l'Oli em troba col·locació a casa la senyora Rosita. Entro amb bon peu i aviat ocupo l'habitació més bona de la casa.	153	XIII. — On s'explica la vida de Carola durant els anys que ella anomenaria els anys de la por. S'hi explica la tornada a Barcelona, l'espera inútil i per fi l'acceptació de la derrota, amb la humiliació i el menyspreu de si mateixa. Carola preferiria no parlar d'aquests anys i per això en parlarà en tercera persona. Perquè no és ben bé ella qui va suportar tot això. És l'única defensa que li queda.	233
IV. — M'acostumo a una nova obediència. Els qui vetllen per mi busquen amb delit un lloc on col·locar-me. Troben per fi l'esglaó: no ben bé criada, però de cap manera senyora. Oblido sense esforç el meu camí de perfecció i estimo tendrament, amb un amor trist i compartit per primera vegada. Veig per primer cop amb els meus propis ulls la sang, la mort, la por.	51	IX. — L'Esteve Plans és un bon mestre. Al seu costat aprenc a perfumar-me i a menjar bé. Aviat m'adono que he arribat al límit de la meva ascensió i que si vull seguir pujant he de jugar fort. És una jugada senzilla: tot a un sol número. I guanyo.	165	XIV. — On s'explica que Rossy fa divuit anys i la posen de llarg, i com Rossy es nega a acceptar les proposicions de matrimoni de Bertold Heilbrun. De com Bertold Heilbrun és cridat a files. I com Rossy s'enamora i es disposa a casar-se contra la voluntat del seu pare. I com Carola va anar arribant lentament a la insensibilitat i a la indiferència. De com intenta fugir, però la retornen a la vida.	247
V. — De com la ciutat creix lentament i desmesurada. I els vells carrerons guarden la humanitat i les xinxes i una pudor agre de brutícia conservada de segles, mentre en els geomètrics carrers de l'Eixample es consumeix ja una prosperitat no aconseguida. On podem veure com la por pren formes diverses i sorprenents, i es demostra que els amos tenen els obrers que es mereixen. Som al 1913, i Carola Milà fa catorze anys. N'aparenta més perquè és alta, per-		X. — El dia 30 d'agost de 1925 neix la meva filla. Li poso de nom Rosa perquè és la santa del dia i perquè m'agrada. Quan penso en aquell llarg estiu solitari, en l'espera de la seva naixença, em vénen a la memòria tot de calamitats, l'una darrera l'altra, com si s'haguessin anat succeint en aquell temps mort: el gran foc del Teatre Principal, el descarrilament del tren de Les Planes, el crim del car-		XV. — On conto el meu retorn a la vida, i de com faig pell nova. Surto a la carretera i m'en vaig. A París l'any 1951 em disfresso d'hongaresa i descobreixo la primavera del nord, la dolcesa de la cambra encatificada amb l'estufa que crepita. La immensa llibertat de no ser ningú, de ser jo, Judith Nagy, la mestressa d'un restaurant car, que es posa de moda. Em deixo guanyar per la tendresa, però serà per última vegada.	257